

A kilőtt töltényhüvelyek felújítását a fentiek alapján bárki önmaga kényelmesen elvégezheti.

A felsorolt előnyös tulajdonságoknál fogva bátor vagyok az igen tisztelt kollégák és nimród-társak figyelmét felhívni erre az új magyar szabadalomra. Teszem ezt annál is inkább, mert az a helybeli vadász körökben igen közkedvelté vált és azon jó-hiszemmel, hogy e készüléknek a birtokba jutásával ismét sokaknak visszaszerezhető a már teljesen nagy részben lemondott kedvenc sportja, a vadászat.

A készülék ára 5 pengő. Megrendelhető: Szilos Lajos fegyver- és vaskereskedőnél, Tata.

Hozzászólások a vadkárok kérdéséhez

XVI.

Vadászatgazdasági tanulmányok és a vadkárkérdés.

(Folytatás.)

Tárgyalni óhajtom a vadászatnak szerepét az állam életében, valamint a társadalomban, vagyis foglalkoznunk kell a vadászatgazdasággal, a vadászattal mint közgazdasági értékkel, de szükségesnek tartom szem előtt tartani a vadászatot mint sportot, kedvtelést és mint az egészségre oly jó hatású tényezőt is. Ez utóbbit azért említem meg mert a városi lakosságnak egy része Dianának adózik, mert egészségesnek tartja a vadászt a szabad természetben. Mindenesetre azonban sokkal fontosabb kérdés a vadászat, mint közgazdasági tényező, amint azt alábbiakban látni fogjuk. Vegyük elő a statisztikai adatokat Magyarország vadkiviteléről. Először összehasonlítás végett az utolsó háborúelőtti évet közlöm:

Magyarország élő- és löttvadkivitele 1913-ban	3,558.885 K
mezei és házinyúlbőr kivitele 1913-ban	1,645.920 K
Rókabőr kivitele 1913-ban	663.300 K
Szarvas- és őzbőr kivitele 1913-ban	89.978 K
Görény-, nyest-, stb. bőr kiv. 1913-ban	710.600 K
Agancs kivitele 1913-ban	58.650 K

összesen: 6.727.333 korona

volt, ha leütünk a házinyúl bőr kivitelére 727.333 koronát, ami bizonyos túl magas becslés, még akkor is kerek 6,000.000 korona kivitel könnyvelhető el a vadászat javára; tekintetbe kell venni, hogy akkor a vad ára, a mai áraknál jóval alacsonyabb volt, mondhatjuk csaknem fele.

Magyarország élővad kivitele

1928. évben	485.000 pengő
1929. évben	463.000 pengő
1930. évben	522.000 pengő
1931. évben	318.000 pengő.

Magyarország löttvad kivitele

1928. évben, nyúl	2,141.400 pengő
egyéb szőrmés	115.520 pengő
szárnyas	516.852 pengő

összesen: 2,773.772 pengő.

1929. évben nyúl	2,225.850 pengő
egyéb szőrmés	177.240 pengő
szárnyas	502.000 pengő

összesen: 2,905.090 pengő.

1930. évben, nyúl	2,041.380 pengő
egyéb szőrmés	162.814 pengő
szárnyas	649.007 pengő

összesen: 2,853.201 pengő.

1931. évben, nyúl	1,858.889 pengő
egyéb szőrmés	122.388 pengő
szárnyas	709.121 pengő

összesen: 2,690.398 pengő.

Magyarország egész élő- és löttvad kivitele tehát

1928. évben	3,258.772 pengő,
1929. évben	3,368.090 pengő,
1930. évben	3,375.201 pengő,

és 1931. évben 3,008.398 pengő volt. Ha ehhez még hozzászámítanók a bőr- és agancs-exportunkat, mely adato-

kat sajnos, nem tudom közölni, bizonyosan az egész vadászati exportunk felül fogja múlni a 3,500.000 pengőt.

Meg kell továbbá még említenem, hogy Magyarországnak igen tekintélyes exportja van kalaptompokból, amelyek nagyrészt nyúlszőrből készülnek. Ha tehát pontos számítást óhajtánánk nyújtani, hogy milyen nagy hasznot nyújt közgazdaságunknak a vadászat, akkor nem állhatunk meg az élő- és lőttvadkivitelnél, de minden értéket, mit direkte vagy indirekte nyújt a vadászat, fel kell sorolni s ezt kell szembeállítani a kiadási tételekkel. Külkereskedelmi mérlegünk a vadászat terén okvetlen erősen aktív, mert hiszen alig van ma már fontos vadászati cikk, amit külföldről kellene behozni.

Megemlítem még azt, hogy az utolsó négy év statisztikai adataiban csakis az exportált vad foglaltatik, pedig igen tekintélyes mennyiség az, ami a belső közélélemzést szolgálja. Sajnos, erre vonatkozó adatokat statisztikánk nem nyújt s itt legfeljebb becslésről lehet szó. A világháború kitörése előtti évben, 1913-ban kimutat a statisztikánk, összesen 3,545.509 drb lőtt vadat, amely összeg persze szintén csak becslés alapján történt, mert hiszen az uradalmak kivételével lőjegyzéket nem igen vezettek. Ugyanebben az évben az élő- és lőttvadexportunk 3,558.885 kor. értéket reprezentál. Feltéve, hogy egy drb exportált vad csak 2 kor. értéket képviselt, az összes exportált vad mennyisége nem volt több mint 1,750.000 drb. Ha már most ezen összeget levontuk az összes hasznos vad számából, amit 1913. évben nagy Magyarországon elejtettek, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy ugyanannyi volt a belfogyasztás, mint a kivitel. Azt hiszem tehát, hogy ezt a megállapítást az 1928—31-dik évekről közölt statisztikai adatokra szabad lesz alkalmazni, amidőn azt az állítást írom le, hogy annyi volt darabszám szerint a belfogyasztás, mint a kivitel. Láthatjuk ebből is, milyen hatalmas értéket termel a magyar vadászat, amit statisztikai adatok hiányában csak következtetéssel mutathatunk ki. Mindezeket szükségesnek tartottam aláhúzni akkor, amikor a vadkár kérdésével kell foglalkoznunk.

Ha azonban részletezve taglaljuk az értéket, amit a vad közgazdaságunk életében kifejez, egyéb megállapítások is szükségesek lesznek. Meg kell különböztetni a golyóval vadászott vadat

a söréttel vadászottól, mivel egész más módon lehet és kell annak értékét emezétől elbírálni. Az apróvad értéke a hús, bőr, stb. érték, míg a nagyvad értéke ezenfelül még a vad minőségében nyilvánul meg. Magyarország kivételében úgy az élő, mint lőtt vadnál a nyúl, fácán és részben a fogoly játszik fontos szerepet, mert hiszen ez mennyiséget szolgáltat és miután kedvelt élelmi cikk. A szarvas, őz, vaddisznó mennyiségénél fogva is, de mert kevésbé kedvelt és a külföld jobban el van ezzel látva, alig jöhet számba. Az 1928. évben az összkivitel volt 3,258.772 pengő, míg a nagyvad ebből csak 12.520 pengőt tett ki. Ez az arány a többi években is fennáll, úgyhogy vadkivitelünk szempontjából a nagyvad kevésbé fontos tényező, mint az apróvad. Van azonban olyan momentum, mely nagyvadunk javára billenti meg a serpenyőt és ez nem más, mint a minőség. Azt hiszem, nem kell bővebben magyaráznom, hogy óriási értékkülönbség van egy 200 kg testsúlyú szarvasbika között, melynek agancsa elsőrangú és az agancskiállítás első díját nyerte és egy olyan 200 kg testsúlyú szarvasbika között, melynek agancsát boldog elejtője szégyeli a kiállításra elküldeni. Ha felsorakoztatjuk azon külföldi vadászberlőket, akik a világháború óta megcsönkített hazánkban nagyvadra vadásztak, találni fogunk közöttük olyanokat, kik több ezer pengő bért fizettek egy elsőrangú agancsár elejtéséért. A nagyvadnál tehát az értéket nem a mennyiség, nem a húsmennyiség, de elsősorban a vad minősége fejezi ki. Ez a megállapítás rendkívül fontos úgy az állam, mint az egyén, az erdőtulajdonos, a vadász stb. szempontjából, a mit későbbi okfejtésemnél különösképpen ki fogok emelni.

Távol áll tőlem azonban azt állítani, hogy apróvadunknál a kiváló minőség nem játszik szerepet. A kiváló, fejlett, hatalmas nyulunk, fácánunk persze különös értéket reprezentál, mint tenyészanyag is. Legjobb bizonyíték erre kiváló szaporasága is, mely eredményezte a világhírű mennyiségeket, amit nagy vadászatainknál ejtettek el. Külföldön jól ismerik a mi nyulunkat, melynek testsúlya csaknem egy kilogrammal nagyobb a francia, német nyúlnál.

Összegezve tehát a konkluziókat, mint közgazdasági érték a nagyvadnál a minőség az elsődleges, míg az apróvadnál a mennyiség a fontosabb.

Ne feledkezzünk meg az állam azon bevételéről sem, amit a vadászejegy és a fegyveradó szolgáltat. Sajnos, statisztikai adatokat nem igen tudok erre felhozni, mindössze 1875. és 1906. évből, amikor is a fegyveradó 591.346 és 1,307.619 koronát szolgáltatott az állam pénztárába. A mai Magyarországon 28.000 vadászejegy lesz kiállítva; a vadászejegyeték 27 pengő néhány fillér, ehhez jön még a fegyveradó, úgyhogy bátran felvehetünk a kettőért átlag 35 pengőt, ami végeredményben 980.000 pengőt jelent az államkincstárnak.

A községi háztartásban igen jelentős szerepet játszik a vadászterületi bérösszeg. Nem egy község szed be 1—2 pengő bért holdanként, amely összeg a község költségvetésében fontos bevételi tétel. Ne feledkezzünk továbbá meg a vadászszemélyzetről, akik a vadászat révén jutnak megélhetéshez, továbbá egyéb alkalmazottakról, mint hajtók, fuvarosok, ami jó mellékkereset jelent a szegénysorsú lakosságnak.

Vannak azonban még egyéb értékek, amit a vadászat a nemzetgazdaságnak nyújt s ezekről sem szabad megfeledkezni. A vadászati cikkek gyártása, mint pl. fegyverek, töltények, egyéb vadászati felszerelések. Ezek a gyárak sok munkásnak nyújtanak megélhetést, nagy értéket képviselnek.

Ezzel végére jutottam megállapításomnak, mellyel a vadászat értékét közgazdasági életünkben feltüntetni próbáltam, most még röviden meg kell emlékezni azon értékről, amit a vadászat mint sport és az egészséget szolgáló foglalkozás, időtöltés nyújt. Azt hiszem, senki sem fogja ezt elvitatni, még az sem, aki e nemes sportot nem is űzi. Legjobb bizonyíték erre, hogy mennyire elterjedt és az, hogy milyen áldozatok árán adóznak sokan ennek a sportnak. Mint egészséget szolgáló időtöltés pedig nagyon fontos a városi lakosságnál, a hivatalnok és tisztviselői karnál, aki a hétnek 6 napján szobában ül és íróasztalnál dolgozik. Meg kell csak kérdezni a hivatalnokokat, mit jelent nekik az az egynapi vadászat a héten, amikor jó levegőben alaposan kísétálják magukat.

Miután a vadat, mint értéket állítottam be a közgazdaságban, feltétlenül szükséges foglalkoznunk azzal, hogy azt miképpen óvjuk meg, sőt hogyan kell ezt még emelni. Talán különösnek fog ez hangzani akkor, midőn cikkem egyik címe a vadkár-kérdés

megoldása és midőn egy hosszú cikksorozatban foglalkozik a vadásztársadalom a túlszaporodott vad által okozott károk kérdésével; — mégis, mint vérbeli vadász, aki e nagy érték veszélyeztetését látom és félttem azt, mint aggódó hazafi, szükségesnek tartom, hogy megoldást találjunk úgy, hogy ne semmisítsük meg ezen nagy tőkénket, ellenkezőleg, emeljük azt, gyarapítsuk, de egyúttal elégítsük ki a jogos igényeket a vadkár terén. Az állam bevételei szempontjából a nagyobb fontosságú kérdés a kisvad, a söréttel vadászott vad mennyiségének szaporítása. Nem gondolok én persze azon vadászterületekre, amelyek a rekordvadászatok eredményeit szolgáltatják, amikor az apróvad még nagyobb elszaporításáról beszélek; de igenis azon területekről beszélek most, ahol a nyúl, fogoly fehér holló és a fácánt hírből sem ismerik. Bizony, szegény hazánkban *igen nagy*, teljesen vadszegény területek vannak, ahol talán rekordvadászatokról sohasem lehet álmodni, de helyes kezeléssel, óvással igen tekintélyes vadállományt lehet létesíteni. Amikor tehát a vad elszaporításáról beszélek, ezekre a nagy területekre gondolok. A tömeges vadmennyiség csak barátságos vidékeken lehetséges. Túlszaporodás nem olyan veszélyes eset, mert legtöbbször maga a természet gondoskodik, hogy a fák ne nőjenek az egekig, azonkívül a mai fegyverekkel, tölténnyel és a mai kipróbált vadászati rendszerrel is segíthetünk ezen. Az állam érdeke tehát, hogy az apróvad szaporíttassék s ezáltal exportunk emelkedjen, a vérfelfrissítés céljait szolgálják az élővadra vonatkozó intézkedések, ami a vadállomány-szaporítás egyik alappillére.

Rátérek most a másik vadfajtára, a golyóval vadászott nagyvadra, a szarvas, dámvad, őz és sertevadra. Ezeknek értéke elsősorban azok minőségétől függ, vagyis a trofea minőségétől. A gyászos emlékü kommunizmus irtó hadjáratot jelentett a nagyvad soraiban. Voltak vidékek, ahonnan teljesen kipusztult az állomány, az az egy-két darab pedig, ami megmaradt, elvándorolt. Az utána következő idők figyelme tisztára a megmaradt mennyiség elszaporítására irányult. Egy néhány év alatt már igen szép állományról beszélhettünk és különösképen szembetűnő volt a minőség aránylagos javulása. A sok selejtes, túlszaporodott, degenerált vad kipusztult és a nagy gondozás folytán ideje volt a megmaradt példányoknak hatalmasokká kifejlődni. Jelen

teremteni. Talán nem lesz szükséges, hogy fejtegetéseim során ennek a kérdésnek fiziológiai, biológiai és egyéb vonatkozásait taglaljam, nem is akarom olvasóimat ezzel untatni, ez inkább a szaklapok tárgyát képezi és talán alkalmam lesz majd azokban ezt a kérdést bőven kifejteni. Tehát egyelőre elég legyen azon megállapításom, hogy kiváló minőség és túlszaporodottság ellenében vannak egymással.

Báró Prónay Gábor.

(Befejezés következik.)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Erdőmérnökhallgatók nyári gyakorlatának előmozdítása. A soproni m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola Ifjúsági Kör azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordult egyesületünk elnökségéhez, hogy kérje fel a magán erdőbirtokos urakat arra, hogy a nyári szünet tartamára legyenek szívesek uradalmaikban főiskolai erdőmérnökhallgatókat alkalmazni, hogy mint gyakornokok a szükséges erdőgazdasági gyakorlatokra szert tehessenek.

Az állami erdőigazgatóságok a nyár folyamán csak hat főiskolai hallgató elhelyezéséről tudnak gondoskodni és így a hallgatók többsége a tanulmányok folytatásához mindenképpen szükséges gyakorlatot, amennyiben a magánuradalmak ügyüket nem teszik magukévá, nem tudja megszerezni.

A magunk részéről melegen pártoljuk a Főiskolai Ifjúsági Kör kérelmét és az érdekelt magánuradalmak tisztelt birtokosait és vezető erdőtiszteit arra kérjük, hogy a tanulmánygyógy ifjúság kérelmét hallgassák meg és igaz kollégiális szeretettel tegyék ügyüket a szak érdekében magukévá és nyujtsanak lehetőséget arra, hogy az elhelyezetlenül maradt hallgatók is a nyár folyamán a szükséges gyakorlatra szert tehessenek. Leghelyesebbnek tartjuk, ha az érdekelt uradalmak, amennyiben a szünetre gyakornokot alkalmazni hajlandók, az alkalmaztatás ügyében közvetlenül az Ifjúsági Körhöz fordulnak, (Sopron, II., Rákóczi Ferenc-utca 13.) Titkári Hivatal.

Kedvezményes tűzifa szállítására jogosult újabb feladó vasúti állomások. Az illetékes vasúti igazgatóságok lapunk legutóbbi közlése óta a következő állomásokat vették fel a kedvezményes szállításra jogosult feladóállomások sorába: Aszód, Bicske, Halmaj, Kapoly, Székesfehérvár, Zala-szentmihály, Pácsa.

Írói tiszteletdíjak. Az Országos Erdészeti Egyesület 1930. évi május hó 30-án tartott igazgatóválasztmányi ülésében elhatározta, hogy az egyesület 1930. évi július 1-től kezdődően az Erdészeti Lapokban megjelenő cikkekért írói tiszteletdíjat fizessen. És pedig: a szerkesztő részéről átdolgozást nem igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 64 pengőt, fordításokért vagy átdolgozást igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 32 pengőt, egyszerű közleményekért 16 oldalas ívenként 24 pengőt. Szíves tudomásulvétel végett közli: a kiadóhivatal.